

## Kapitola 20

# Kulturní rozměr české zahraniční politiky

*Jana Peterková, Eliška Tomalová*

### **KULTURNÍ ROZMĚR ČESKÉ ZAHRANIČNÍ POLITIKY: VÝCHODISKA A POLITICKÝ KONTEXT**

V roce 2012 nedošlo k vydání žádného zásadního koncepčního materiálu, který by ovlivnil kulturní dimenzi české zahraniční politiky, období však bylo spojeno s řadou očekávání, jakým způsobem se do praxe kulturní dimenze české zahraniční politiky promítnou dva zásadní dokumenty přijaté již v roce 2011. V prvním případě šlo o nastavení zahraničněpolitického rámce – zahraniční politiky jako celku (v roce 2011 byla vypracována nová *Koncepce zahraniční politiky ČR*<sup>1</sup>), ve druhém případě o činnost Českých center – hlavního aktéra vnější prezentace ČR (v roce 2011 byla připravena nová *Strategie Českých center na léta 2012–2015*<sup>2</sup>).

#### ***Koncepce a záměry***

V případě Koncepce zahraniční politiky je kulturní dimenze, ztělesněná propojením veřejné i kulturní diplomacie, uváděna přímo mezi základními prioritami zahraniční politiky České republiky. K zásadním úkolům mj. patří „*posilovat pozitivní obraz a vnímání České republiky v zahraničí*“. Přítomnost kulturního aspektu lze nicméně vysledovat i v prioritách, jako je např. rozvoj dobrých vztahů. Sama veřejná diplomacie je v dokumentu dále zmiňována v části věnované úkolům a tématům české zahraniční politiky. Řada z nich (kulturní dohody, činnost v UNESCO, vztahy se zahraničními Čechy a další) je předmětem tohoto textu na dalších stranách (viz *Agenda*). Na tomto místě je s ohledem na politický kontext vhodné zmínit především obnovení snahy (ze strany MZV i dalších aktérů) o posílení komunikačního rámce a vzájemné koordinace a spolupráce především mezi aktéry z řad státní správy. V roce 2012 se tak znovu dvakrát sešla, v minulosti často zmiňovaná, Komise pro jednotnou prezentaci.<sup>3</sup> Obnovení její činnosti nelze samozřejmě považovat za definitivní vítězství, nicméně je to zcela určitě krok správným směrem. Stejně jako pokračující snahy o posílení koordinace při prezentaci ČR v zahraničí. Je potěšitelné, že se tyto aktivity odehrály

na půdě jak Poslanecké sněmovny, tak i Senátu (viz *Aktéři*). Jejich výsledek ovšem opět potvrdil známý fakt, že k fungující koordinaci je nutná dostatečná politická vůle a rozhodnost představitelů státu. S ohledem na nedávný vývoj na politické scéně bohužel nelze v dohledné době očekávat zvýšenou pozornost politické scény vůči kulturní dimenzi zahraniční politiky.

Z tematických priorit české zahraniční politiky, které jsou reflektovány v kulturní dimenzi, lze vybrat např. spolupráci ve středoevropském prostoru či podporu ideje Východního partnerství, které obě nacházejí svůj odraz např. v činnosti Středoevropské kulturní platformy (viz *Agenda*).

*Strategie Českých center na léta 2012–2015* se, jako základní koncepční dokument činnosti hlavního aktéra české kulturní diplomacie v zahraničí, zaměřuje na sedm okruhů, ve kterých se mají v daném období rozvíjet aktivity jednotlivých poboček v zahraničí i ústředí organizace. Jde o přispívání ke strategické prezentaci ČR v zahraničí, propojování kulturní a ekonomické dimenze prezentace, posilování vztahu s veřejností a marketingové komunikace, zvyšování podílu externího financování projektů Českých center (ČC), rozšiřování teritoriálního působení ČC, prohloubení provázanosti činnosti s aktivitami zřizovatele (tj. Ministerstva zahraničních věcí ČR) a v neposlední řadě zajištění vnitřního rozvoje organizace.<sup>4</sup> Každý z výše jmenovaných cílů je rozpracován podrobněji do konkrétnější roviny, není zde ovšem uvedeno časové nastavení plnění jednotlivých cílů.

Naplňování Strategie je možné v činnosti Českých center (viz *Hlavní aktéři*) spatřovat zejména v programové rovině, v důrazu kladeném na propojení mezi kulturní a obchodní diplomacií, podobně jako ve způsobu práce, kde je, i v souladu s Koncepcí zahraniční politiky, kladen zvýšený důraz na multilaterální formy spolupráce. Změna stylu, kterou je možné dávat do spojení s novou Strategií, zahrnuje na mnoha místech zvýšenou spolupráci s českými zastupitelskými úřady, s dalšími aktéry kulturní diplomacie i se soukromými subjekty. Lze také identifikovat nárůst zpětné vazby při spolupráci se zahraničními partnery i změnu vnitřní komunikace uvnitř samotných Českých center.

S přihlédnutím k politickému kontextu lze uplynulý rok charakterizovat zcela určitě jako vykročení správným směrem zejména s ohledem na to, že byly obnoveny snahy o větší spolupráci mezi zúčastněnými aktéry. Veřejné diplomacii, budování obrazu ČR v zahraničí se dostalo i na politické scéně zvýšené pozornosti. Rovněž lze pozorovat promítání i dalších tematických priorit zahraniční politiky do kulturního rozměru, stejně jako posílení pozornosti věnované ať už MZV samotným či dalšími relevantními aktéry specifickým aspektům veřejné diplomacie, jako jsou podpora a posilování vztahů se zahraničními Čechy či podpora vzdělávání, vědy, výzkumu a technologií. Široce formulovaným cílem české veřejné i kulturní diplomacie je budování a posilování dobrého jména České republiky v zahraničí, jež musí být chápáno jako nutný předpoklad i pevná součást výkonu české zahraniční politiky i naplňování jejích dalších dílčích úkolů. Současně je neoddiskutovatelným posláním kulturní diplomacie posilovat jméno a postavení kultury jako základní součásti hodnot české společnosti.

## KULTURNÍ ROZMĚR ČESKÉ ZAHRANIČNÍ POLITIKY: AGENDA, UDÁLOSTI

Tato část představuje zásadní témata objevující se v konkrétních projektech spojených s kulturní dimenzí české zahraniční politiky. V konkrétních informacích, jež charakterizují a naplňují jednotlivá témata, lze zcela jasně vysledovat širší rámec a propojení těchto oblastí, které je dáno i jejich uvedením v již výše zmíněné *Koncepci zahraniční politiky České republiky*. Některé z oblastí jsou uváděny mezi tradičními nástroji, např. kulturní dohody, ochrana světového kulturního dědictví (UNESCO) či prezentace kultury. Jiné, jako podpora a rozvoj vztahů se zahraničními Čechy či zvýšená podpora vědy, výzkumu i vzdělávání, jsou brány spíše jako nově definované či posílené oblasti, jejichž uvedení právě mezi prioritami Koncepce lze chápat i jako reakci České republiky, její vlády a Ministerstva zahraničních věcí ČR především na změnu mezinárodní situace a nové trendy, které se v posledních letech objevily. Právě rok 2012 umožnil první zhodnocení konkrétních projevů a projektů především ve výše uvedených oblastech kulturní dimenze, jež se v obecné rovině spolupodílí na posilování pozitivního obrazu a vnímání ČR v zahraničí.

### *Dohody o kulturní spolupráci*

Tato část patří mezi již stále součástí kulturní dimenze české zahraniční politiky. Dohody jsou také zmiňovány v *Koncepci zahraniční politiky ČR* jako jeden z tradičních nástrojů zahraniční prezentace tohoto státu. Dokumenty poskytují právní rámec spolupráci státu v široce koncipované oblasti kultury, popř. také vědy či vzdělávání. Definují práva a povinnosti zúčastněných stran v řadě dílčích aspektů týkajících se např. pořádání kulturních podniků, organizace studentských či profesních výměn a pobytů v oblastech spojených s kulturou. Důležitým aspektem, který smlouvy také mohou reflektovat, je fungování kulturních institutů na území dotčených států a podmínky jejich realizace. Z veřejně dostupných zdrojů<sup>5</sup> lze vyčíst poměrně malý počet smluv sjednávaných v posledních letech Českou republikou. Stejně tak je na první pohled patrný i velký počet dokumentů, které byly uzavřeny již před delší dobou, a před přijetím zcela nového dokumentu je často dáována přednost spíše aktualizaci dokumentu stávajícího. Resorty, které jsou nejčastěji angažovány při jejich sjednávání, jsou ministerstvo zahraničních věcí, jež obvykle celý proces moderuje, a dále především ministerstvo kultury a ministerstvo školství, která mají v gesci odbornou náplň těchto dohod. Z dokumentů, které byly podepsány či vstoupily v platnost v roce 2012, lze uvést např. *Program kulturní spolupráce mezi Ministerstvem kultury České republiky a Ministerstvem kultury Bulharské republiky na léta 2012, 2013 a 2014*<sup>6</sup> nebo *Dohodu mezi vládou České republiky a vládou Litevské republiky o spolupráci v oblasti kultury, školství, vědy, mládeže a sportu*.<sup>7</sup>

### *Činnost v rámci UNESCO*

„*Spolupráce při ochraně světového kulturního dědictví a šíření tradičních a osvědčených hodnot naší kulturní minulosti*“<sup>8</sup> jsou aspekty spojené na jedné straně zcela

evidentně s činností ČR v UNESCO, na druhé straně zároveň také poskytují již zmiňované propojení této dílčí oblasti s tématem kulturních vztahů a veřejné diplomacie v obecnější rovině. Česká republika je do aktivit organizace zapojena především prostřednictvím činnosti různých resortů české státní správy i řady nestátních aktérů. S ohledem na zaměření činnosti jde především o MZV, dále resorty kultury a školství, jakož i řadu významných vědeckých institucí i soukromých subjektů. Oficiální kontakt s organizací a šíření jejích myšlenek v ČR je úkolem České komise pro UNESCO.<sup>9</sup> Sekretariát Komise je součástí organizační struktury MZV. V organizační rovině je také zapotřebí zmínit významnou personální změnu na postu předsedy České komise pro UNESCO, kterým se 1. 10. 2012 stal Mgr. Petr Gazdík.

Sama Komise rozvíjí svou činnost v několika zásadních směrech. Jeden z nich představuje i poskytování záštity Komise neziskovým projektům, které buď přímo souvisejí s činností organizace, nebo jakýmkoli způsobem naplňují ustanovení obsažená v jejích dokumentech. Pro rok 2012 byla morální záštita Komise poskytnuta celkem sedmi projektům. Dalším významným počinem jsou tzv. Přidružené školy UNESCO. Jedná se o početnou síť<sup>10</sup> škol různých stupňů věnujících pozornost především činnosti a spolupráci v oblastech ochrany lidských práv a demokracie, kulturního a přírodního dědictví a ochrany životního prostředí. V této oblasti spolupracuje MZV především s ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Oblastí, kde státní správa participuje také se soukromým sektorem, je poskytování stipendií a celé škály různých ocenění spojených s oblastmi zájmu UNESCO. Za všechny lze uvést mezinárodní projekt stipendií udělovaných nadací L'Oréal pro ženy ve vědě, který je každoročně vyhlašován také v České republice. Specifickou oblastí je i spolupráce ministerstva kultury v oblasti ochrany kulturního a přírodního dědictví, ochrany autorského práva, nehmotného kulturního dědictví i celé řady dalších souvisejících oblastí.<sup>11</sup>

Do roku 2015 je Česká republika členem Výkonné rady UNESCO představující vrcholový orgán instituce, kde je možné mít vliv na celkový chod organizace. V prosinci roku 2012 byla Česká republika také zvolena mezi šest hodnotitelů návrhů na zápis do světového *Reprezentativního seznamu nemateriálního dědictví lidstva*. Tato skupina je považována za klíčový orgán Mezivládního výboru na ochranu nemateriálního kulturního dědictví (*The Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*).<sup>12</sup> Českými orgány bylo toto zvolení hodnoceno jako velký úspěch a ocenění dosavadní práce české etnografie i dlouhodobě konzistentních postojů České republiky k tomuto tématu na jednáních UNESCO.<sup>13</sup>

### **Prezentace kultury**

Stálou součástí této dimenze jsou i tzv. putovní výstavy, které prezentují českou kulturu prostřednictvím našich zastupitelských úřadů ve světě. K tématům, která byla v roce 2012 akcentována, patří již tradičně česká architektura, hudba, folklórní tradice i výtvarné umění.<sup>14</sup>

Velmi významný podíl má i živá kultura a prezentace českých umělců, ať už při akcích na zastupitelských úřadech, v rámci Českých center i při spolupráci s lokálními partnery. Reprezentativní přehled akcí pořádaných MZV v roce 2012 představuje již druhá výroční zpráva odboru veřejné diplomacie MZV za rok 2012.<sup>15</sup>

Zcela mimořádnou událostí v kontextu kulturní dimenze české zahraniční politiky i zcela ojedinělou v oblasti obecné prezentace byla organizace „Czech Open 2012“, tedy tzv. „České kulturní sezony“ v Islingtonu, jedné z londýnských čtvrtí.<sup>16</sup> Těžiště celé akce bylo provázáno s průběhem letních olympijských her a důraz byl kladen na propojení sportovní olympijské myšlenky s kulturou. Při této příležitosti se hlavními aktéry ve Velké Británii staly Český dům, který byl otevřen od 27. 7. do 12. 8. 2012, a České centrum Londýn. Jejich role během celé kulturní a sportovní sezóny se doplňovaly. Český dům se stal hlavním sportovním centrem, jehož program byl propojen s událostmi na LOH v Londýně. Činnost Českého centra Londýn byla zasazena do jeho dlouhodobého kulturně prezentačního zaměření a soustředila se více na projekty kulturní povahy. Kulturní sezóna začala již na jaře a dále pokračovala i po skončení mimořádné sportovní akce. Během trvání akce se v Londýně uskutečnila celá řada projektů, představujících významné kulturní počiny v oblasti architektury, výtvarného umění, filmu, designu, živých představení a řady dalších akcí. Dle slov samotných organizátorů šlo o největší českou kulturní prezentaci ve Velké Británii za poslední desetiletí.<sup>17</sup> Celá akce se také dočkala obrovské pozornosti českých médií (viz *Mediální prostor*). Kromě mimořádného rozsahu a kvality prezentovaných děl a projektů si zaslouží pozornost také způsob organizace a spolupráce s celou řadou místních subjektů i představa dlouhodobého efektu a působení celé akce v místním prostředí.<sup>18</sup> Toto pojetí, vytváření spolupracujících sítí, odráží nejnovější soudobé trendy, jež se objevují v oblasti řízení projektů veřejné i kulturní diplomacie.

Výrazněji se také projevil multilaterální rozměr činnosti, ať už v podobě aktivit Středoevropské kulturní platformy či spolupráce v rámci Visegrádské čtyřky.

### ***Krajanské vztahy a výuka českého jazyka***

Krajanské záležitosti zahrnují dlouhodobě celé spektrum problému týkající se oblasti politické, administrativní či kulturní. K otázkám, které již dlouhodobě poutají pozornost krajanů ve světě, patří bezesporu otázka možnosti dvojího občanství pro krajanů, jež byla jako součást návrhu nového zákona o občanství postoupena ministerstvem vnitra k legislativním připomínkám. Je také připraven návrh zákona, který by umožnil při volbách korespondenční hlasování. K tomuto návrhu je třeba vyjádření Poslanecké sněmovny i Senátu PČR. Je to i podpora kulturních projektů krajanských komunit, péče o výuku českého jazyka v krajanských komunitách i širěji mezi zahraničními zájemci či možnosti studia na českých středních a vysokých školách. Mimo to je každoročně podporována celá řada *ad hoc* organizovaných projektů týkajících se krajanských záležitostí.

V návaznosti na *Koncepci vztahu MZV k Čechům v zahraničí*<sup>19</sup> je vhodné zmínit i další možné priority jako komunikace se zahraničními Čechy prostřednictvím komunit víry a mimo již v minulosti zmiňované snahy o zapojení krajanů do podpory českých ekonomických zájmů také vznik databáze významných vědců a badatelů českého původu trvale či dlouhodobě žijících v zahraničí. K novým směrům bezpochyby patří snahy o využití moderních komunikačních technologií a kontaktů, např. sociálních sítí, k navazování a udržování styků zejména s novou generací zahraničních Čechů a stejně tak posílení spolupráce s akademickou sférou na výzkumu relevantních témat.

Mezi významné akce roku 2012 bezpochyby patřil projekt „Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti 2012“. Jejich součástí byl jak i již tradiční Mezinárodní krajan-  
ský festival v září 2012, tak také předání ocenění „Významná česká žena ve světě“. I tyto akce přispívají k dlouhodobým cílům, a to podpoře pozitivního vnímání zahra-  
ničních Čechů ze strany české veřejnosti a stejně tak i k povzbuzení zájmu těchto lidí  
o dění v České republice.

S krátkým ohlédnutím je možné říci, že Česká republika si snad uvědomila vý-  
znam, jaký pro ni mohou mít krajan-  
ské komunity v zahraničí, a v posledních letech  
věnuje této oblasti zvýšenou a plně zaslouženou pozornost. Ať už jde o tradiční kra-  
janské komunity nebo novodobé české migranty, tito lidé znamenají pro Českou re-  
publiku a její postavení v mezinárodním společenství obrovský potenciál.

### ***Věda, výzkum a vzdělávání***

Toto téma se v oblasti kulturní dimenze objevovalo dosud spíše zprostředkovaně.  
Nicméně věda se v poslední době stává čím dál více tématem, které má potenciál pro  
využití v oblasti prezentace státu a budování jeho dobré pověsti v zahraničí. Příkla-  
dem za všechny může být mimořádný projekt spojený s poctou slavnému českému  
vědci prof. Otto Wichterlemu v souvislosti s několika významnými výročími, jež tato  
osobnost i její práce v současnosti slaví – viz níže.<sup>20</sup> V obecné rovině jde především  
o prezentaci výsledků české vědy a výzkumu v zahraničí, usnadnění kontaktů čes-  
kých vědců se zahraničními partnery i vyzdvižení předností českého výzkumu. Pod-  
porou této oblasti se v současnosti zabývá celá řada aktérů. Kromě ministerstev za-  
hraničních věcí a školství, mládeže a tělovýchovy je zde významně angažováno také  
ministerstvo průmyslu a obchodu. Stát si je, zdá se, vědom významu podpory a pre-  
zentace vědy v mezinárodním měřítku. Již dříve publikovaná zpráva uvádí, že pre-  
zentace výsledků české vědy v zahraničí je neodmyslitelně spjata s pověstí ČR jako  
vyspělého státu. Pozitivní vnímání státu v této oblasti, také z pohledu zahraničních  
institucí a firem, má bezesporu významné dopady do dalších oblastí zájmů ČR (např.  
export, investice a další).<sup>21</sup>

Mezi renomované akce patří také dnes již tradiční České technologické dny po-  
řádané ve spolupráci MZV a agentury CzechInvest.<sup>22</sup> K zajímavým událostem beze-  
sporu patří i 2. národní seminář projektu „PACITA: Příležitosti a výzvy při budování  
národní jednotky pro technology assessment“. Seminář se uskutečnil 24. září v bu-  
dově Poslanecké sněmovny PČR, kde jej uspořádalo Technologické centrum Akade-  
mie věd pod záštitou Zahraničního výboru PS PČR.<sup>23</sup>

## **KULTURNÍ ROZMĚR ČESKÉ ZAHRANIČNÍ POLITIKY: IDENTIFIKACE A CHARAKTERISTIKA KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ**

### ***Hlavní aktéři***

Klíčovým aktérem, který své postavení rostoucím počtem celé řady aktivit i jejich  
kvalitou potvrzuje, je Ministerstvo zahraničních věcí ČR a především jeho Odbor ve-  
řejné diplomacie. V institucionální rovině nedošlo v tomto období k žádným drama-

tickým změnám, nicméně odbor zcela jasně posílil své postavení ve struktuře ministerstva a zcela bez pochyb je možné jej označit za etablovaný odbor. Pracoviště také jasně definovalo svůj pracovní rámec, kdy kromě prezentace kultury výrazně posiluje domácí dimenzi veřejné diplomacie poskytnutím většího náhledu do české zahraniční politiky i činnosti samého ministerstva řadou akcí zaměřených na domácí veřejnost. Samotný odbor se stal také řídicím pracovištěm, které jménem ministerstva spolupracuje se širokou škálou domácích státních i nestátních subjektů. Příkladem může být finanční podpora poskytovaná ministerstvem nestátním subjektům na jejich projekty.

Ve spektru činnosti tohoto odboru se mj. i velmi jasně projevuje spojení veřejné diplomacie a zahraniční politiky např. v důrazu, který je věnován Východnímu partnerství, jako politické prioritě, což má svůj odraz také v kulturní dimenzi v podobě podílu na činnosti Středoevropské kulturní platformy. V roce 2012 proběhlo setkání zemí Visegrádské čtyřky spolu s Rakouskem a Slovinskem ve Lvově, v listopadu téhož roku také v Kišiněvě.<sup>24</sup>

Multilaterální či unijní rozměr má také podíl českého MZV na jednáních o *Dohodě mezi Evropskou unií a Čínou o kulturní spolupráci a propagaci*, kdy např. Evropská komise zvažuje otevření trhu s evropským filmem.<sup>25</sup> Celoevropský rozměr má i spolupráce MZV i Českých center v rámci sítě kulturních institutů členských států EU EUNIC. Důkazem může být konference *Kultura a diplomacie* organizovaná MZV právě ve spolupráci s EUNIC (viz *Mediální prostor*).

Přesah ke komplexnímu pojení budování pověsti země lze spatřovat také v podílu na podpoře exportu v podobě organizace East-West Business Forum (18. 9. 2012), významné příležitosti pro české podnikatele, kde spolupracuje opět škála významných českých aktérů.<sup>26</sup>

Zvláštní zmocněnec pro krajské záležitosti a jeho tým představují v posledních letech velmi aktivního hráče na poli krajských vztahů.<sup>27</sup> Pracoviště MZV pro krajské záležitosti se v systémovém pohledu zabývá jak finanční podporou krajských spolků, vzdělávacími programy pro krajanů, tak i celou řadou administrativních úkonů spojených s touto oblastí a potřebami českých krajanů. Zároveň se spolu s dalšími partnery z řad českých institucí a úřadů podílí i na organizaci a průběhu celé řady akcí, které podporují odbornou diskusi i zájem domácí veřejnosti o krajské záležitosti. Z těch nejvýznamnějších za uplynulý rok je možné připomenout např. organizaci zcela mimořádné akce „Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti“, která proběhla v týdnu od 24. do 30. 9. 2012.<sup>28</sup> O významu akce hovoří i záštita prezidenta republiky, kterou celé akci poskytl. V jejím rámci byla také mj. jiné předána cena „Významná česká žena ve světě“ v Senátu Parlamentu ČR.<sup>29</sup> Z nestátních aktérů je v této oblasti nutné připomenout i Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů, který se na organizaci těchto akcí, kromě jiných činností, také významně podílí.<sup>30</sup>

Dalším aktérem kulturní dimenze ČZP, který působí ve struktuře MZV, je pracoviště Zvláštního zmocněnce pro vědu a technologie.<sup>31</sup> K hlavním cílům pracoviště koordinujícího aktivity MZV v oblasti vědy a výzkumu patří především podpora mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a také prezentace výsledků české vědy a výzkumu. Mezi tradiční projekty patří např. České technologické dny, nicméně propagace významných českých vědeckých objevů a osobností patří svým dílem i do ob-

lasti kulturní dimenze, kdy např. výročí prof. Wichterleho patřilo k významným akcím roku 2012 také v agendě Českých center (viz *Agenda*). Zvláštní zmocněnec spolupracuje s celou řadou domácích aktérů v této oblasti, kde k nejvýznamnějším patří kromě jiných např. Rada pro výzkum, vývoj a inovace, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Technologická agentura či Akademie věd ČR. Významnou aktivitou s přesahem do oblasti vzdělávání je také podpora studia zahraničních uchazečů na českých vysokých školách. Pozornost věnovanou vědě a výzkumu lze spojit s aktuální snahou vlády o zvýšení konkurenceschopnosti České republiky.

K tradičním a již etablovaným aktérům patří také Česká komise pro UNESCO, jež je tvořena zástupci ústředních orgánů i představiteli významných kulturních, vědeckých, uměleckých či vzdělávacích institucí.<sup>32</sup> V rámci komise pracují tři odborné sekce, funkci stálého sekretariátu zastává MZV. Komise je především prostředníkem v komunikaci mezi ústředím UNESCO v Paříži a českou odbornou veřejností, k jejím prioritám patří problematika stipendií spojených s UNESCO, záštity<sup>33</sup> poskytované Komisí projektům v rámci ČR a také projekt tzv. Přidružených škol UNESCO<sup>34</sup>, kde zastává úlohu národního koordinátora. Mezi personální novinky roku 2012 je třeba zařadit i jmenování Mgr. P. Gazdíka, poslance Parlamentu ČR, předsedou České komise pro UNESCO. Je otázkou, zda a případně jakým způsobem tato volba ovlivní činnost Komise.<sup>35</sup>

Pro Česká centra byl rok 2012 ve znamení posunu od kulturní instituce směrem k „*PR agentuře Ministerstva zahraničních věcí*“.<sup>36</sup> Česká centra se tak soustředila především na intenzivní komunikaci s veřejností, využívání moderních komunikačních technologií ve vztahu k veřejnosti a práci s médii. Na internetových stránkách ČC byla tak utvořena nová sekce „Česká centra informují“ a nové mailing listy ČC. Z jednotlivých poboček ČC v zahraničí se staly „*informační uzly české přítomnosti v zahraničí*“, které nabízejí přehled akcí v daném teritoriu a zároveň prezentují příležitosti pro české občany v zahraničí.<sup>37</sup> Česká centra dále rozšířila praxi kurátorských programů a programů pro zahraniční novináře, které představují základ pro návazné možnosti spolupráce. Se stejným cílem jsou rozvíjeny i rezidenční pobyty a vysílání našich umělců do zahraničí, které ČC připravují ve spolupráci s Institutem umění – Divadelním ústavem.

Významným trendem roku 2012 byl nárůst počtu akcí konajících se mimo hlavní město (doposud hlavní pole působnosti poboček Českých center) a zároveň mimo zdi kulturního centra. Tento posun přibližuje aktivity ČC blíže k veřejnosti a přirozeně je zasazuje do lokálního kulturního prostředí. Je také v souladu se snahou ČC klást větší důraz na přítomnost v teritoriích. V tomto kontextu nedošlo v roce 2012 ke změně na mapě ČC, nebylo uzavřeno ani otevřeno další ČC<sup>38</sup>, ale stávající centra kladla ve své činnosti důraz na regionální přesahy své činnosti (viz např. aktivity v Helsinkách organizované z ČC ve Stockholmu nebo činnost ČC Vídeň ve Švýcarsku).

V roce 2012 se také Česká centra soustředila na intenzivnější spolupráci s ostatními partnery, což bylo motivováno zejména finančními aspekty, kdy společné aktivity vedly ke sdílení nákladů. Česká centra tak aktivně spolupracovala s ostatními kulturními instituty přítomnými v daném regionu, a to většinou prostřednictvím sdružení EUNIC a jeho místních clusterů, ve kterých jsou ČC aktivními spoluhráči. V řadě



případů dokonce ředitelů jednotlivých ČC zasedají v místní komisi EUNIC. Hlubší spolupráce se odehrávala také se soukromými subjekty. V roce 2012 se jako velice prospěšné ukázalo nové partnerství s firmou Staropramen a významné místo nadále zaujímá financování aktivit ze strany Českého domu v Moskvě. V době, kdy polovina příjmů Českých center pochází z externích zdrojů, jsou tyto formy spolupráce klíčové pro samotné přežití instituce. Pokles financí ze strany MZV je nadále pokračujícím trendem. V jeho důsledku se ovšem ČC snaží, aby nedocházelo k omezování programu, snižování zdrojů od zřizovatele se tak promítá především do personální struktury poboček.

Novinkou roku 2012 bylo zřízení oborových dramaturgických rad. Došlo tak k prohloubení spolupráce s odborníky v jednotlivých oborech, kteří pomáhají vypracovávat doporučení vztahující se k přijetí projektů Českými centry, a zároveň také k posílení zpětné vazby. Dramaturgické rady také napomohly k vytipování hlavních akcí (veletrhy, festivaly, apod.), jež mají vysoký potenciál pro prezentaci české kultury v zahraničí.

Z hlediska tematického zaměření činnosti ČC je nutné vyzdvihnout tři projekty, které jsou všechny zasazeny do dlouhodobějšího časového rámce. Prvním z nich je tříletý program (2011–2013) spojený s výročími českého vědce Oty Wichterleho. V roce 2012 Česká centra připomínala čtyřicáté narozeniny uvedení měkké kontaktní čočky na trh. Byla tak uspořádána série akcí ve spolupráci s Ústavem makromolekulární chemie Akademie věd ČR. Projekt je významný zejména proto, že do vnější prezentace České republiky zahrnuje vědecko-technologickou dimenzi a přispívá tak k šíření povědomí o naší vědě a výzkumu s poukazem na její dlouhou tradici i současné přesahy.<sup>39</sup> Druhý projekt je opět spojen s výročím, jde o nedožitě sté narozeniny jedné z nejvýznamnějších osobností české animované tvorby – Jiřího Trnky. Toto výročí bylo dokonce zařazeno do oficiálního seznamu výročí UNESCO pro rok 2012. Česká centra k této příležitosti připravila přehledovou expozici představující výběr z Trnkovy tvorby, dále filmové projekce Trnkových filmů (ve spolupráci s Českou televizí a Národním filmovým archivem), přednášky, diskuse a animační workshopy pro děti.

V neposlední řadě je nutné připomenout již tradiční projekt „Noc literatury“, který Česká centra organizují již šestým rokem. Patří mezi nejspěšnější a nejviditelnější projekty ČC (byl exportován i do dalších zemí). Jeho cílem je „*netradičním způsobem přiblížit veřejnosti současnou evropskou literaturu prostřednictvím série veřejných čtení, která se během jednoho večera uskutečnila na atraktivních či běžně nedostupných místech Prahy*“. Zaměření projektu tak není čistě české, jde o vyzdvihnutí evropské dimenze kulturní spolupráce v literární oblasti. Vzhledem k tomu, že akce je organizována ve spolupráci s EUNIC clusterem v ČR, je projekt také příkladem dobře fungující součinnosti členů tohoto sdružení

Z dlouhodobého hlediska se ČC rozhodla intenzivněji podporovat oblast kulturního a kreativního průmyslu, konkrétně věnovat ve vnější prezentaci větší prostor českému designu. Rok 2012 byl přehrou pro vytvoření vlajkového projektu roku 2013 – „Brilliant by design“, který z dlouhodobého hlediska zapadá do nové koncepce ČC podporovat design a kreativní průmysl, konkrétně formou výstavy designových výrobků českých sklářských a porcelánových firem.<sup>40</sup>

### ***Ostatní aktéři***

Mezi vrcholné politické aktéry patří také Poslanecká sněmovna PČR a její Zahraniční výbor, stejně jako Podvýbor zahraničního výboru pro styky s krajany, prezentaci České republiky v zahraničí a vnější ekonomické vztahy. Zejména u zahraničního výboru je patrné, že kulturní dimenze ČZP patří spíše k jeho okrajovým zájmům. Nicméně i za této situace se výbor např. na své 23. schůzi (14. 11. 2012) zabýval informací o programu vládních stipendií pro studenty z rozvojových zemí.<sup>41</sup>

Podvýbor pro prezentaci uskutečnil v průběhu roku 2012 dvě schůze, kde na první z nich, na své 5. schůzi (10. 1. 2012), projednával Koncepti vztahu MZV k Čechům v zahraničí, kterou poslancům představil zvláštní zmocněnec pro krajanské záležitosti.<sup>42</sup> 6. schůze (25. 10. 2012) byla věnována současné situaci agentury CzechTrade.

K zajímavým akcím, které oba orgány v roce 2012 organizovaly, patřily dva semináře. První z nich se věnoval problematice krajanských vztahů a byl cílen na české krajany na Slovensku a slovenské v České republice.<sup>43</sup> Druhou akcí byl seminář pod názvem „Značka Česká republika“, který byl věnován tématu prezentace České republiky v zahraničí i existenci či spíše neexistenci národní koncepce v této oblasti. Z pohledu aktérů byla zajímavým momentem, kromě představitelů dotčených orgánů státní správy, také účast studentů a představení jejich prezentací a pohledu na dané téma.<sup>44</sup>

Senátní Komise pro krajany žijící v zahraničí patří již dlouhá léta ke stabilním prvkům struktury. Členové komise se i v roce 2012 podíleli na celé řadě významných akcí. Připomenout je třeba především akci „Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti 2012“. Stálá komise Senátu spolupracovala na organizaci této mimořádné akce jak s MZV, zvláštním zmocněncem pro krajanské záležitosti, Rumunským kulturním institutem, tak s nestátními aktéry, jež zastupovali Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů, Sdružení 7 paprsků a o.p.s. Dny české státnosti.<sup>45</sup>

Ministerstvo kultury v rámci své dotační politiky opět podpořilo projekty, které jsou zacíleny na mezinárodní spolupráci. Pro rok 2012 se však rozhodlo v rámci dotačního výběrového řízení podpořit pouze ty projekty, které měly být vyslány do zahraničí.<sup>46</sup> Ve spolupráci s MZV ošetřuje ministerstvo kultury také problematiku mezinárodních kulturních dohod. Třetí stěžejní oblastí je spolupráce s UNESCO, zejména v oblasti ochrany kulturního dědictví. Ministerstvo kultury rovněž v uvedeném roce pokračovalo v podpoře odborných setkání bohemistů, tzv. Bohemistický seminář v roce 2012 organizoval Pražský literární dům autorů německého jazyka. Související aktivitou byla i podpora *Portálu české literatury* (od roku 2004) jako zdroje informací o dění v české literatuře.<sup>47</sup> Český statistický úřad a Národní informační a poradenské středisko pro kulturu předložily Výsledky účtu kultury ČR za rok 2010.<sup>48</sup> V červnu roku 2012 Ministerstvo kultury ČR ve spolupráci s českou kanceláří programu EU Kultura a Media Desk ČR uspořádalo seminář „Kreativní Evropa“, který představil jak stávající program EU *Kultura* na podporu projektů, tak především návrh nového programu Evropské unie pro kulturu *Creative Europe*, jenž by měl být realizován v letech 2014–2020.<sup>49</sup>

Ministerstvo školství patří rovněž k tradičním aktérům, angažuje se zejména v oblastech výuky jazyka v zahraničí, podpory krajanských komunit i bohemistických stu-

dií. Do sféry zájmu této instituce spadají i studentské výměny, podpora mezinárodní mobility studentů či programy vládních stipendií nebo ty z tzv. kulturních dohod týkající se resortu školství.<sup>50</sup> Rok 2012 nepřinesl v této oblasti žádné mimořádné změny či výkyvy, nicméně zajímavým momentem je akcent multilaterální spolupráce reprezentovaný např. Mezinárodním visehradským fondem<sup>51</sup> či Středoevropským výměnným programem pro vysoké školy – CEEPUS.<sup>52</sup>

## KULTURNÍ ROZMĚR ČESKÉ ZAHRANIČNÍ POLITIKY VE VEŘEJNÉM A MEDIÁLNÍM PROSTORU

Ve vztahu k domácímu veřejnému a mediálnímu prostoru v uplynulých letech nebyl rok 2012 rozhodně výjimkou. Významně posílila domácí dimenze veřejné diplomacie v praxi Ministerstva zahraničních věcí ČR. V prvé řadě jde především o přiblížení české zahraniční politiky, její kulturní dimenzi nevyjímaje, české veřejnosti. Významnou součástí je i představení ministerstva samotného jako klíčové instituce a pomyslné otevření jeho bran domácí veřejnosti. Důkazem toho jsou, s odkazem na širokou veřejnost, tradiční „Dny otevřených dveří“, které lidé rádi využívají k návštěvě budovy ministerstva. Součástí takovéhoto události je i celá řada kulturních akcí.

Směrem k odborné veřejnosti se MZV a zejména jeho Odbor veřejné diplomacie prezentuje jako velmi aktivní organizátor a účastník celé řady odborných diskusí, konferencí i dalších příležitostí k prohloubení dialogu a výměny názorů mezi účastníky. Za všechny je možné zmínit např. dubnovou konferenci *Kultura + Diplomacie* (*Culture + Diplomacy*; 19. 4. 2012) pořádanou ve spolupráci s místním sdružením EUNIC.<sup>53</sup> Tématem celé řady zajímavých vystoupení byla role kultury v diplomacii, spojení kulturní a veřejné diplomacie i nové přístupy a pohledy na danou oblast. V institucionální rovině se jeví jako velmi významná a do budoucna přínosná navázaná spolupráce s celou řadou domácích kulturních institucí a jejich představiteli. Tato konference byla první z řady odborných setkání *Kultura + (Culture +)*, jejichž cílem je zkoumat přesahy kultury do širších oblastí života společnosti. Druhou akcí zmíněného cyklu se stala konference věnovaná tématu kultury a kreativních průmyslů *Kultura + Kreativní průmysly* (*Culture + Creative Industries*). Tématem byly možnosti kultury a především kreativního průmyslu přispět k udržitelnému rozvoji i sociální soudržnosti.<sup>54</sup>

Příspěvkem dalšího z aktérů, Podvýboru pro prezentaci Zahraničního výboru PS PČR, byla organizace odborného semináře pod názvem „Značka Česká republika“, který 21. 5. 2012 představil zajímavé studentské prezentace v oblasti prezentace státu. Součástí byla i vystoupení zástupců Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Tato snaha o širší záběr je jistě chvályhodná, nicméně zůstává v kontextu tradičních představ o prezentaci ve smyslu podpory exportu a turismu. S ohledem na dnes i v zahraničí reflektovanou snahu o budování celistvé pověsti státu je toto vymezení poněkud svazující. Chybí přesah k oblasti kultury, vzdělávání a dotčení celé škály dalších nástrojů a metod, jež přispívají k dobré pověsti státu. Vždyť např. vzdělanost pracovní síly, její jazykové znalosti i prostředí příjemné pro

život mohou tvořit důležitý faktor pro rozhodování o umístění investic v dané lokalitě.<sup>55</sup>

K podněcování odborné diskuse na téma prezentace české kultury v zahraničí přispěl v roce 2012 i další z aktérů, konkrétně Institut umění – Divadelní ústav.<sup>56</sup> V roce 2012 zorganizoval v rámci projektu „Mapování kulturních a kreativních průmyslů v ČR“ dva debatařské kulaté stoly, jejichž prostřednictvím účastníci usilovali o hledání odpovědí na otázky týkající se české národní identity a jejího odrazu v umění a kulturních a kreativních průmyslech (v červnu 2012) a branding českého umění v zahraničí (v říjnu 2012). Obou akcí se zúčastnili zástupci jednotlivých kulturních odvětví, resortů, Českých center a akademické sféry.

Událostí, která se již pravidelně stává tématem mediálních zpráv, je každoroční předání ceny *Gratias Agit*, tedy ocenění významných osobností, které přispěly k budování dobrého jména našeho státu v zahraničí, z rukou ministra zahraničních věcí.<sup>57</sup> Zvýšenou pozornost českých médií získal také projekt „Czech Open 2012 – Česká kulturní sezóna“, probíhající od března do srpna 2012 v londýnské čtvrti Islington (viz *Agenda*). O události poměrně podrobně informovali jak sami organizátoři, tak také Česká televize, Český rozhlas i řada dalších médií.<sup>58</sup> Z dalších událostí byla reflektována např. volba České republiky mezi hodnotitele návrhů na zápis nemateriálního dědictví v rámci UNESCO.

Zajímavým momentem byl i první tzv. *Diplomatický salon* (2. 10. 2012). Šlo o první ze série diskusí významných diplomatů a pracovníků zahraniční služby se studenty, kteří se o tuto oblast zajímají. Hostem prvního salonu byl ministr zahraničních věcí Karel Schwarzenberg. Prvního salonu se účastnili zástupci *Junior Diplomat Initiative*<sup>59</sup> Vysoké školy ekonomické v Praze a spolku Všechny Právnícké fakulty Univerzity Karlovy. Tuto diskusi měla možnost sledovat i veřejnost prostřednictvím online přenosu celé události.<sup>60</sup> 26. listopadu téhož roku proběhl i druhý *Diplomatický salon*, tentokrát s účastí pana Tomáše Duba, náměstka ministra zahraničních věcí, a pana Radka Špicara z Aspen Institute Prague. Přímoú vazbu především na veřejný prostor má i nový projekt chystaný Českými centry, tzv. informační portál *CzechPlatform.cz*, zaměřený na mapování aktivit českého kreativního průmyslu v zahraničí. Tento portál by se měl v budoucnu stát centrem výměny informací jak pro zúčastněné aktéry, tak také pro akademickou sféru či širokou veřejnost.<sup>61</sup>

V širším kontextu patří k veřejnému a mediálnímu prostoru také využití moderních komunikačních a informačních technologií a tedy i přítomnost dotčených aktérů na sociálních sítích a prezentace činnosti i poskytování informací veřejnosti v elektronické podobě. Jako příklad je možno uvést stránky [www.czech.cz](http://www.czech.cz), poskytující celistvý informační přehled o dění v České republice, nebo profil Ministerstva zahraničních věcí ČR na Facebooku.

## ZÁVĚR

S ohledem na vývoj v roce 2012 se zdá být evidentní potvrzení nutnosti komplexního a celistvého přístupu k problematice propagace státu. V řadě oblastí, např. propagaci

výsledků vědy a výzkumu, krajanských záležitostech a ostatně i v samotné prezentaci kultury, dochází ke stále zřetelnějšímu propojování jednotlivých témat i nutnosti spolupráce a koordinace celé řady aktérů, ať už přímo ve státní správě, nebo mimo ni. Bez ohledu na řadu tematických i organizačních odlišností a rozdílů je nutné brát v potaz, že stát je pouze jeden a jedna je i jeho pověst, byť rozmanitá a mnohovrstevná s různým důrazem na různé oblasti a aspekty. V celkovém pohledu, jenž je v očích zejména zahraniční veřejnosti tak důležitý, jedna oblast ovlivňuje druhou a výsledný efekt velmi závisí na míře synergie, kterou jsou jednotliví aktéři schopni rozvinout. V tomto kontextu je ovšem patrné, že česká diplomacie v rámci své vnější prezentace stále nevyužívá potenciál všech institucí, jejichž činnost by mohla pozitivně ovlivnit naši propagaci. Významným příkladem jsou univerzity, které by mohly poskytnout na jedné straně budoucí příjemce české kulturní diplomacie (zahraniční studenty přijíždějící studovat do ČR) a na druhé straně jejich dobré jméno nejen ve středoevropském prostoru by mohlo přispět k dotvoření značky České republiky.

V pohledu na agendu událostí jednoznačně vyčnívá úspěšná „Česká kulturní sezóna – Czech Open 2012“ v Londýně. Dále je potěšitelné, že se etablovala a též do pozornosti veřejnosti pronikla celá řada pravidelně pořádaných akcí, z nichž lze namátkou uvést „Noc literatury“ či „Dny otevřených dveří“ na MZV i v dalších institucích. Posledně zmiňované akce dokládají i další z trendů poslední doby, a to větší orientaci na domácí veřejnost, posilování snahy veřejnosti více přiblížit výkon zahraniční politiky i zahraniční službu státu jako takovou. Veřejný a mediální prostor je svědkem postupného nárůstu intenzity odborných i laických debat na dané téma, které zde zcela jistě v minulosti chyběly. I proto je nutné tuto snahu ocenit a do budoucna dále podpořit.

Samozřejmě přetrvává i jistá nespokojenost a v řadě oblastí se zcela jistě ne vše daří. V konkrétních projektech je evidentní schopnost koordinace a spolupráce daná existencí společného cíle a úspěchu toho kterého projektu. Bohužel toto vědomí stále chybí v nejvyšších patrech české politické scény. V řadě témat a oblastí (krajanské záležitosti, propagace výsledků vědy a výzkumu aj.) je vidět evidentní kvalitativní i kvantitativní posun. Co chybí, je celospolečenské rozšíření takového přístupu. Obraz České republiky v zahraničí tak připomíná v mnohém nikoli jednotlivý či komplexní obraz, ale spíše mozaiku sestavenou z kvalitativně mnohdy velmi odlišných prvků. Bez změny reálných skutečností není v silách kulturní ani veřejné diplomacie takový obraz změnit.

Při hodnocení roku 2012 je také v neposlední řadě nutné mít na paměti kontext krize, který ovlivňuje manévrovací prostor jednotlivých aktérů. Za dané situace nepředstavuje kulturní dimenze zahraniční politiky prioritu a zainteresovaní partneři tak jsou nuceni hledat alternativní cesty, jak nejen udržet danou dimenzi jako součást své vnější činnosti, ale také ji dále rozvíjet ve stále více konkurenčním prostředí. Česká centra jako hlavní aktér naší vnější prezentace tak nacházejí nové metody ve spolupráci s ostatními zahraničními instituty (ať již v rámci konkrétního projektu, nebo prostřednictvím rozvíjení praxe clusterů EUNIC), soukromými subjekty (sponzory) nebo rozšiřováním vlastních placených služeb pro zahraniční občany (viz zejména jazykové kurzy).

## Poznámky

- <sup>1</sup> MZV ČR: *Koncepce zahraniční politiky České republiky*. On-line: [www.mzv.cz/file/675937/koncepce\\_zahranicni\\_politiky\\_2011\\_cz.pdf](http://www.mzv.cz/file/675937/koncepce_zahranicni_politiky_2011_cz.pdf).
- <sup>2</sup> Česká centra: *Strategie Českých center 2012–2015 pro efektivnější zahraniční prezentaci*. On-line: [www.czechcentres.cz/o-nas/](http://www.czechcentres.cz/o-nas/).
- <sup>3</sup> Rozhovor na OVD MZV (8. 7. 2013).
- <sup>4</sup> Česká centra: *Strategie Českých center 2012–2015 pro efektivnější zahraniční prezentaci*, op. cit.
- <sup>5</sup> MZV ČR: *Kulturní dohody*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/verejna\\_diplomacie/kultura/kulturni\\_dohody/kulturni\\_dohody.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/verejna_diplomacie/kultura/kulturni_dohody/kulturni_dohody.html); MK ČR: *Mezinárodní smlouvy*. On-line: [www.mkcr.cz/cz/zahranicni-vztahy/mezinarodni-smlouvy-496/](http://www.mkcr.cz/cz/zahranicni-vztahy/mezinarodni-smlouvy-496/).
- <sup>6</sup> Program kulturní spolupráce mezi Ministerstvem kultury České republiky a Ministerstvem kultury Bulharské republiky na léta 2012, 2013 a 2014, č. 2/2012, Sb. m. s.
- <sup>7</sup> Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Litevské republiky o spolupráci v oblasti kultury, školství, vědy, mládeže a sportu, č. 35/2012, Sb. m. s.
- <sup>8</sup> MZV ČR: *Koncepce zahraniční politiky České republiky*, op. cit.
- <sup>9</sup> MZV ČR: Česká komise pro UNESCO. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/multilateralni\\_spoluprace/unesco/ceska\\_komise\\_pro\\_unesco.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/ceska_komise_pro_unesco.html).
- <sup>10</sup> MZV ČR: *Za ČR je v tuto chvíli zapojeno 11 základních škol, 32 škol středních a 1 vysoká škola*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/multilateralni\\_spoluprace/unesco/ceska\\_komise\\_pro\\_unesco/pridruzene\\_skoly/pridruzene\\_skoly\\_unesco.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/ceska_komise_pro_unesco/pridruzene_skoly/pridruzene_skoly_unesco.html).
- <sup>11</sup> MK ČR: *Spolupráce Ministerstva kultury s UNESCO*. On-line: [www.mkcr.cz/cz/zahranicni-vztahy/unesco/spoluprace-ministerstva-kultury-s-unesco-117400/](http://www.mkcr.cz/cz/zahranicni-vztahy/unesco/spoluprace-ministerstva-kultury-s-unesco-117400/).
- <sup>12</sup> *České památky UNESCO letos oslavi dvě výročí*. MEDIAFAX, 15. 1. 2012. On-line: [zpravy.kurzy.cz/303280-ceske-pamatky-unesco-letos-oslavime-dve-vyroci/](http://zpravy.kurzy.cz/303280-ceske-pamatky-unesco-letos-oslavime-dve-vyroci/).
- <sup>13</sup> MZV ČR: *Česká republika bude hodnotit návrhy zápisů nemateriálního dědictví lidstva*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/multilateralni\\_spoluprace/unesco/cr\\_v\\_unesco/ceska\\_republika\\_bude\\_hodnotit\\_navrhy.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/cr_v_unesco/ceska_republika_bude_hodnotit_navrhy.html).
- <sup>14</sup> MZV ČR: *Plán putovních výstav OVD na rok 2012*. On-line: [www.mzv.cz/file/614343/Plan\\_vystav\\_OVD2012.pdf](http://www.mzv.cz/file/614343/Plan_vystav_OVD2012.pdf).
- <sup>15</sup> MZV ČR: *Veřejná diplomacie 2012*. On-line: [www.mzv.cz/file/974173/rocenka2012\\_web.pdf](http://www.mzv.cz/file/974173/rocenka2012_web.pdf).
- <sup>16</sup> Česká centra: *Czech Open 2012*. On-line: [london.czechcentres.cz/cs/program/czech-open-2012/page:1/](http://london.czechcentres.cz/cs/program/czech-open-2012/page:1/); Český dům: *Český dům*. On-line: [www.ceskydum2012.cz/](http://www.ceskydum2012.cz/).
- <sup>17</sup> Česká centra: *Czech Open 2012 v Londýně zahájena*. On-line: [www.czechcentres.cz/novinky/londyn-loh-2/](http://www.czechcentres.cz/novinky/londyn-loh-2/).
- <sup>18</sup> MZV ČR: *Vystoupení Ladislava Pflimpfla na konferenci Kultura a diplomacie*, 19. 4. 2012. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/verejna\\_diplomacie/konference\\_kultura\\_a\\_diplomacie.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/verejna_diplomacie/konference_kultura_a_diplomacie.html).
- <sup>19</sup> MZV ČR: *Koncepce vztahu MZV k Čechům v zahraničí* (28. 6. 2011). On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/krajane/koncepce\\_vztahu\\_mzv\\_k\\_cekum\\_v\\_zahranici.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/krajane/koncepce_vztahu_mzv_k_cekum_v_zahranici.html).
- <sup>20</sup> Otto Wichterle – 2011 (50 let měkké kontaktní čočky), 2012 (40 let od uvedení měkké kontaktní čočky na trh) a 2013 (100. výročí narození prof. Otto Wichterleho). Na tomto projektu významně participují také Česká centra.
- <sup>21</sup> Již na konci roku 2011 proto byla publikována zpráva *Prezentace výsledků českého výzkumu, vývoje a inovací v zahraničí*, jejímž vydavatelem bylo Technologické centrum AV ČR. On-line: [www.vyzkum.cz/storage/att/18C0C6E0BEDC982432D14A62BD739099/A%207-3%20Prezentace%20vysledku%20VaVaI.pdf](http://www.vyzkum.cz/storage/att/18C0C6E0BEDC982432D14A62BD739099/A%207-3%20Prezentace%20vysledku%20VaVaI.pdf).
- <sup>22</sup> MZV ČR: *České technologické dny*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/veda\\_a\\_technologie/ceske\\_technologicke\\_dny/index.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/veda_a_technologie/ceske_technologicke_dny/index.html).

- <sup>23</sup> PS PČR: 2. národní seminář projektu PACITA: „Příležitosti a výzvy při budování národní jednotky pro technology assessment“ (24. 9. 2012). On-line: [www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3312 & z=4445](http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3312 & z=4445).
- <sup>24</sup> Rozhovor na OVD MZV (28. 10. 2012).
- <sup>25</sup> Tamtéž.
- <sup>26</sup> MZV ČR: *Konference East-West Business Forum 2012*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/kalendar\\_akci/konference\\_east\\_west\\_business\\_forum\\_2012.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/kalendar_akci/konference_east_west_business_forum_2012.html).
- <sup>27</sup> MZV ČR: *Krajané*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/krajane/index.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/krajane/index.html).
- <sup>28</sup> MZV ČR: *Češi ve světě*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/krajane/cesi\\_ve\\_sвете\\_oslav\\_y\\_dne\\_ceske\\_statnosti/index.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/krajane/cesi_ve_sвете_oslav_y_dne_ceske_statnosti/index.html).
- <sup>29</sup> MZV ČR: *Významná česká žena ve světě*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/krajane/cesi\\_ve\\_sвете\\_oslav\\_y\\_dne\\_ceske\\_statnosti/vyznamna\\_ceska\\_zena\\_ve\\_sвете/index.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/krajane/cesi_ve_sвете_oslav_y_dne_ceske_statnosti/vyznamna_ceska_zena_ve_sвете/index.html).
- <sup>30</sup> Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů: *Významná česká žena ve světě 2012*. On-line: [www.zahranicnici.com/vyznamna-zena.html](http://www.zahranicnici.com/vyznamna-zena.html).
- <sup>31</sup> MZV ČR: *Podpora mezinárodní spolupráce ve vědě a výzkumu*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/veda\\_a\\_techologie/index.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/veda_a_techologie/index.html).
- <sup>32</sup> MZV ČR: *Složení České komise pro UNESCO*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/multilateralni\\_spoluprace/unesco/ceska\\_komise\\_pro\\_unesco/slozeni\\_ceske\\_komise\\_pro\\_unesco.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/ceska_komise_pro_unesco/slozeni_ceske_komise_pro_unesco.html).
- <sup>33</sup> MZV ČR: *Záštity České komise pro UNESCO udělené během roku 2012*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/multilateralni\\_spoluprace/unesco/ceska\\_komise\\_pro\\_unesco/zastity\\_ceske\\_komise\\_pro\\_unesco\\_udelene.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/ceska_komise_pro_unesco/zastity_ceske_komise_pro_unesco_udelene.html).
- <sup>34</sup> MZV ČR: *Přidružené školy UNESCO*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/multilateralni\\_spoluprace/unesco/ceska\\_komise\\_pro\\_unesco/pridruzene\\_skoly/pridruzene\\_skoly\\_unesco.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/ceska_komise_pro_unesco/pridruzene_skoly/pridruzene_skoly_unesco.html).
- <sup>35</sup> MZV ČR: *Mgr. Petr Gazdík, předseda České komise pro UNESCO*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/multilateralni\\_spoluprace/unesco/ceska\\_komise\\_pro\\_unesco/mgr\\_petr\\_gazdik\\_predseda\\_ceske\\_komise.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/ceska_komise_pro_unesco/mgr_petr_gazdik_predseda_ceske_komise.html).
- <sup>36</sup> Podle slov Vilmy Anýžové, ředitelky ČC. Rozhovor (14. 3. 2013).
- <sup>37</sup> Podle slov Moniky Koblerové, ředitelky Úseku programu a komunikace ČC. Rozhovor (14. 3. 2013).
- <sup>38</sup> Další teritoriální rozšiřování je plánováno až na rok 2013, kdy má být otevřeno České centrum v Soulu.
- <sup>39</sup> Viz Česká centra: *Projekty*. On-line: [www.czechcentres.cz/projekty/](http://www.czechcentres.cz/projekty/).
- <sup>40</sup> Tamtéž.
- <sup>41</sup> PSP ČR: 23. schůze zahraničního výboru – pozvánka. On-line: [www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3312 & z=4670](http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3312 & z=4670).
- <sup>42</sup> PSP ČR: 5. schůze podvýboru pro styky s krajany, prezentaci ČR v zahraničí a vnější ekonomické vztahy – 10. 1. 2012. On-line: [www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3312 & z=3017](http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3312 & z=3017).
- <sup>43</sup> PSP ČR: *Jak se žije Čechům v Slovenské republice a Slovákům v České republice* (19. 3. 2012). On-line: [www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=84951](http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=84951).
- <sup>44</sup> PSP ČR: Seminář „Značka Česká republika“ (27. 4. 2012). On-line: [www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3312 & z=3941](http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3312 & z=3941).
- <sup>45</sup> Senát PČR: Zápis z 9. schůze Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí. On-line: [www.senat.cz/xqw/xervlet/psenat/webNahled?id\\_doc=65446 & id\\_var=55179](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/psenat/webNahled?id_doc=65446 & id_var=55179).
- <sup>46</sup> MK ČR: *Vyhlášení výběrového dotačního řízení pro rok 2012*. On-line: [www.mkcr.cz/cz/zahranicni-vztahy/granty-a-dotace/vyhlaseni-vyberoveho-dotacniho-rizeni-pro-rok-2012-102155/](http://www.mkcr.cz/cz/zahranicni-vztahy/granty-a-dotace/vyhlaseni-vyberoveho-dotacniho-rizeni-pro-rok-2012-102155/).
- <sup>47</sup> MK ČR: *Aktualizace státní kulturní politiky na léta 2013–2014 s výhledem na léta 2015–2020*. On-line: [www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/aktualizace--statni-kulturni-politiky-na-leta-2013--2014-s-vyhledem-na-roky-2015--2020-163804/](http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/aktualizace--statni-kulturni-politiky-na-leta-2013--2014-s-vyhledem-na-roky-2015--2020-163804/).
- <sup>48</sup> MK ČR: *Výsledky účtu kultury ČR za rok 2010*. On-line: [www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/Priloha-c--1.pdf](http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/Priloha-c--1.pdf).
- <sup>49</sup> MK ČR: *Seminář Kreativní Evropa*. On-line: [www.mkcr.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/seminar-kreativni-evropa-135635/](http://www.mkcr.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/seminar-kreativni-evropa-135635/).

- <sup>50</sup> MK ČR: *Mezinárodní smlouvy*. Seznam platný k 1. 10. 2012. On-line: [www.mkcr.cz/cz/zahranicni-vztahy/mezinarodni-smlouvy-496/](http://www.mkcr.cz/cz/zahranicni-vztahy/mezinarodni-smlouvy-496/).
- <sup>51</sup> MŠMT ČR: *Mezinárodní visegrádský fond*. On-line: [www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/mezinarodni-visegradsky-fond](http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/mezinarodni-visegradsky-fond).
- <sup>52</sup> MŠMT ČR: CEEPUS. On-line: [www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/ceepus-stredoevropsky-vymenny-program-pro-vysoke-skoly](http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/ceepus-stredoevropsky-vymenny-program-pro-vysoke-skoly).
- <sup>53</sup> MZV ČR: *Konference Kultura + Diplomacie*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/verejna\\_diplomacie/konference\\_kultura\\_a\\_diplomacie.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/verejna_diplomacie/konference_kultura_a_diplomacie.html).
- <sup>54</sup> MK ČR: *Kultura a kreativní průmysly*. On-line: [www.mkcr.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/kultura-a-kreativni-prumysly---konference-a-workshopy-v-centru-soucasneho-umeni-dox-157686/](http://www.mkcr.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/kultura-a-kreativni-prumysly---konference-a-workshopy-v-centru-soucasneho-umeni-dox-157686/).
- <sup>55</sup> PSP ČR: *Značka Česká republika*. On-line: [www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3306&ido=967&td=19&cu=12](http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3306&ido=967&td=19&cu=12).
- <sup>56</sup> Institut umění je informační, poradenské, vzdělávací a produkční centrum pro oblast umění, a to především pro obory divadla, hudby, tance, vizuálního umění a literatury. Institut umění (IU) byl založen k 1. 1. 2005 jako samostatné oddělení Divadelního ústavu. Od 10. 4. 2007 je součástí Institutu umění – Divadelního ústavu. On-line: [www.idu.cz](http://www.idu.cz).
- <sup>57</sup> MZV ČR: *Gratias Agit 2012*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/verejna\\_diplomacie/ministr\\_schwarzenberg\\_udelil\\_ceny.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/verejna_diplomacie/ministr_schwarzenberg_udelil_ceny.html).
- <sup>58</sup> Česká centra: *LOH*. On-line: [www.czechcentres.cz/novinky/londyn-loh-2/](http://www.czechcentres.cz/novinky/londyn-loh-2/); Česká televize: *Letní olympijské hry doprovodí česká kulturní sezona*. On-line: [www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/168079-letni-olympijske-hry-doprovodi-ceska-kulturni-sezona/](http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/168079-letni-olympijske-hry-doprovodi-ceska-kulturni-sezona/); Český rozhlas: *Českou kulturu Londýňanům představí Czech Open 2012*. On-line: [www.rozhlas.cz/zpravy/ostatnidiscipliny/\\_zprava/1030854](http://www.rozhlas.cz/zpravy/ostatnidiscipliny/_zprava/1030854).
- <sup>59</sup> FMV VŠE Praha: *Junior Diplomatic Initiative*. On-line: [fmv.vse.cz/junior-diplomat-initiative/](http://fmv.vse.cz/junior-diplomat-initiative/).
- <sup>60</sup> MZV ČR: *Záznam prvního Diplomatického salonu*. On-line: [www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni\\_vztahy/verejna\\_diplomacie/live\\_video\\_3.html](http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/verejna_diplomacie/live_video_3.html).
- <sup>61</sup> Rozhovor na ústředí Českých center (11. 7. 2013).